

literatura

JOAN D. BEZSONOFF

<http://mitropane.vefolog.net/>

Una gramàtica de truca a l'embut

Cada estiu passi deu dies a la Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent. Un dels seus al·licients és poder conèixer-hi gent de tots els Països Catalans. Entre totes les variants de la nostra llengua, la mallorquina m'agrada especialment. Tinc bons amics a Mallorca i, quan era jove, vaig traduir al francès *Bearn* de Llorenç Villalonga, traducció que no va interessar ningú. Si més no, vaig enriquir el meu lèxic illenc. Un dia, vaig voler xerrar mallorquí amb Martí l'Inhumà, un amic d'Inca. Em va tallar en sec.

"Calla! No tens puta idea del mallorquí". No seré pas tan categòric amb Gemma Gómez Duran, però he recordat aquesta anècdota llegint la seua *Gramàtica del català rossellonès*. L'autora proposa una versió accessible i amena de la seua tesi. S'ha proposat estudiar els arcans del català rossellonès, però malauradament la seua descripció és massa sovint inexacta. L'autora ha tingut la idea estranya d'escriure un compendi gramatical en una barrejadissa de rossellonès, barceloní i llenguatge tècnic. Bufa! Gràcies a Pompeu Fabra i els seus deixebles, els catalans tenim la sort de disposar d'una llengua normativa eficaç i precisa. A qui se li acut fer servir formes dialectals en un assaig? Imagineu un tractat de zoologia en andalusí? Al meu entendre, el dialecte serveix per a la poesia, la novel·la, el teatre.

L'autora, tot i que coneix prou bé els parlars rossellonesos, no és natural de la Catalunya del Nord i sovint se n'erra. Cada pàgina és claferta d'errors. Diu "També podem citar Albert Saisset (1894) o Carles Grandó (1917), que van fer gramàtiques del rossellonès, encara que, essent la seua

formació d'un nivell lingüístic limitat, podien pas aprofundir gaire en les descripcions" (pàg. 10). Potser no en sabien gaire, però almenys coneixien llur dialecte. En rossellonès es diria 'la llura' i mai 'la seua' en la frase anterior. 'Un munt de vegades' (pàgina 26) tampoc es fa servir. Diem 'un munt de cops.' *Sorry!* 'Com que' (pàgina 25) tampoc existeix. Un castellanisme com 'rellevant' (pàgina 11) fereix els ulls. Ara, m'ha agafat una enrabiada en llegir inexactituds greus, inadmissibles en un estudi

gramatical. A la pàgina 72, llegim "Dins la parla espontània es poden utilitzar els possessius àtons en termes de parentiu i fer *mon pare* i *ma mare* (...) Fora (= només) es poden usar en singular, mai en plural: *mos pares, *mes cosines". Encara recordi el vell Robert Julià (nat cap al 1920) ensenyant-me la casa on vivien els soldats alemanys a Nils durant l'ocupació nazi. "Era la casa de *mos avis*".

El llenguatge és un sorral movedís. Cal evitar les afirmacions categòriques: "Avui la partícula *no* [nu] ocupa una posició

externa a l'oració principal, és a dir que es trapa pas en oracions com **La xicolata no m'agrada pas*". Cal matisar. La gent sol dir "pas" sense "no", però a vegades fan servir la forma *clàssica* en la conversa espontània. Podria continuar assenyalant nyaps durant una desena de pàgines. No serviria de res sinó i donaria una visió massa severa d'un treball interessant però incomplet. El català rossellonès i el llenguatge són coses massa serioses perquè les deixin a lingüistes i gramàtics. Abans d'emetre teories que desmenteix la realitat, cal mostrar-se humil, pacient i parar orelles.

Gramàtica del català rossellonès

GEMMA GÓMEZ DURAN

Publicacions de l'Abadia de Montserrat
Barcelona, abril del 2016